

(II)

NOTARIAREN ZILARREZKO ZALIA

Bazen bertze orduz Basusarrin notari bat J-B- Dacos deitua. Doneo zen eta omen ez biziki seriosa, Baionako uixer batekin arras adixkide zen, eskola-lagunak izanak bortz-pa-sei urtez. Adixkideak J.P. Etxexuri zuen izena. Elgarri ez zuten deiturarik ibiliko, Battitta eta Janpierra baizik.

Janpierra noiztenka heldu zen Basusarrirat Battittarekin bazkaldu beharrez, eta ordainez Battittak gogotik jaten zuen Baionan, Janpierra-ren mahainen, hirirat jausten zelarik.

Egun batez bere lagunaren errezebitzeko ateratu zuen zilareria guzia. Hain xuxen berrikitan ukana zuen ondorez izeba xahar baten gain. Bazkaria ongi joan zen, frango algeraki, eta zilarrierauk ukana zuen elepide, bi ahamenen artetik.

Janpierra, jan-eta, lehen estaiarat igan zen lo kuluxka baten egiterat, eta lauak irian milesker erranik itzuli zen etxe alde.

Gelaria etorri zitzaison bortz orenetan notariari:

—Jauna, baxerak egin ditut eta ez dakit zilarreko zali ederra zer bilakatu den.

Mia eta mia ari izan ziren, bai jateko salan, bai sukaldetan, bai xurrutegian. Nehun ez ageri.

Biaharamunean notariak erran zion gelariari:

—Banago jaun uixerak ez dautanez jostatzeko nimbait gorde ala etxerat ereman. Izkiriakoko diot.

Eta hauxe izkiriatu zion:

"Janpierra maitea, xisfrituak gaituk Marzelina eta ni zilarreko zalia galdurik. Pentsamendu bitxi bat pasatu zaitak burutik. Ea hik uste gabetarik ala arralheriaz itzal-arazi dukan. Kasu hori balitz, turna ezaguk otoi edo hitz bat igor, gelariak ez dezan griñarekin burua gal. Ez adiorik. Battitta."

Eta huna Janpierraren arrapostua: "Battitta maitea, Bai nik gorde dait zilarreko zali baliosa. Harritua niagok nola ez dukan arrats har-tan berean aurkitu. Hiru ohean sakatu nian, irri egiteko. Nun demontre egin duk lo, deusi ez baihaiz ohartu? Nahiago diat ez jakin, itsusia! Ez adiorik Janpierra."

Abbe Lafitte

Presente zaitak = Il m'est passé
 gorde dusat = Je te l'ai couché
 Harritua niagok = Je reste étoune .

34 - UKAN = Conf. à 3ème cpt. - Imperatif O. Si - C. Pl
Guru = à nous.

Zuk ukhan ezaguze = ayez - le nous
 Hik - II - ezaguhen = aies - le nous
 Harek - II - bezagu = qu'il nous l'ait
 Zuek - II - ezaguize = ayez le nous
 Heiek - II - bezagute = qu'ils nous l'aient

② ADITZ IKASKUNTZA.

31 Ethorri zitzaison	32. Izkiriakoa zion
33 Ez dezan	34 Turna ezaguk
35 - gaituk	36 - diat -

31. IZAN. Régime indirect. Indic. Imparfait
(Hura) zen = il était.

Hura (lui) zitzaitan (à moi) = il m'était	Objet
" zitzazun (à vous) : il vous était	
" zitzaien (à lui) = il lui était	
" zitzaien (à nous) = il nous était	
" zitzaien (à eux) = il leur était	

32. UKAN. Conj. à 3ème cpt. Indic. Imparfait

Nik nion = je le lui avais	sing.
Zuk zinon = vous le lui aviez	
Harek zion = il le lui avait	
Guk qinon = nous le lui avions	
Zuek zinoten = vous le lui aviez	
Heiek zioten = ils le lui avaient	

33. UKAN. Subj. Présent. - Objet sing.

Nik ukhan dezatan = que je l'aie

Hik - II - dezakan/nan = que tu l'aies

Zuk - II - dezazun = que vs l'ayez

Harek - II - dezan = qu'il l'ait

Guk - II - degagun = que us l'ayons

Zuek - II - dezagueun = que vs l'ayez

Heiek - II - dezaten = qu'ils l'aient